

sit Christus mundo, quod olim Jacob socero suo Laban: *Modicum habuisti antequam venire ad te et nunc dives effectus es, benedixit tibi Dominus ad introitum meum*, Gen. XXX. Et sicut prodigus filius melius vestitus fuit post reditum ad patrem, quam fuerit ante discessum; ita et nos per Christum melius ditati et ornati sumus gratia, virtutibus et donis Spiritus sancti quam si ex ejus gratia nunquam excidissemus.

Merito igitur Ecclesia in benedictione cerei paschalis canit, et nos cum illa canimus: *O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere redemptorem!*

CONCIO IX.

MYSTERIA.

I. Quid est petere in nomine Christi? — II. Quomodo apostoli eo usque nihil petierunt in nomine ejus? — III. Quodnam illud gaudium plenum? — IV. Quæ illa hora in qua palam locutus Christus? — V. An et quomodo Christus rogat pro nobis Patrem? — VI. Quomodo Pater amat discipulos, quia ipsi Christum amaverunt? — VII. Quomodo exiit a Patre et venit in mundum? — VIII. Quomodo iterum reliquit mundum, et ad Patrem ivit? — IX. Unde collegerunt apostoli Christum omnia scire?

THEMA.

Hæc in proverbis locutus sum vobis. Joann. XVI.

Non esse omnia clara et pellucida in Scripturis sacris, auditores, ostendunt evangelia quæ hoc paschali tempore leguntur, subobscura et ænigmatica, quorum pleraque desumpta sunt ex prolixo illo sermone, quem habuit Dominus ad discipulos post ultimam illam cœnam, quique ut fatetur ipsemet in hodierno evangelio, multa continet proverbialia seu sententias vel quodam tectas et profundi intellectus: *Hæc, inquit, in proverbis locutus sum vobis*, q. d. parabolice et obscure. Miscuit enim illi sermoni aliquas parabolas, veluti de vite, de muliere parturiente: multa etiam prædixit futura, velut passionem suam, missionem Spiritus sancti, persecutiones apostolorum, etc. quæ subobscurè potius quam aperte voluit proponere, partim ne nimia tristitia discipulorum corda impleret, partim quia non poterant portare seu capere omnia. Quando igitur hodiernum etiam evangelium sua obscuritatem involuera habet, conabimur ea removere, adeoque nucem frangere, adspirante Deo.

I. Quid est petere in nomine Christi? Resp. primo, petere per et ob ejus merita; quasi dicamus: *Domine Deus, quia ego indignus sum, qui audiar a te, audi me propter Filium tuum, qui sua mihi merita donavit*. Sic famulus emp-

turus aliquid a mercatore absque parata pecunia, nihil facile obtinebit, si suo nomine emere velit, at si in heri sui nomine petat, utpote ab hero solvendum statim impetrabit: quemadmodum et pauper si nomine divitis propinquus sui petat. Sic Jacob secundo genitus et minus a patre dilectus, impetravit patris benedictionem, dum induit vestes fratris Esau primogeniti odore fragrantis, a patre plus dilectus, ut Esau crederetur, Gen. XXVII.

Secundo, petere jussu et imperio Christi, per modum legationis, non qua ipsi, sed qua nobis, ejus tamen jussu et missione, aliquid petamus. Hoc sensu dicebat Petrus, Luc. V. *In verbo tuo laxabo rete*: poterat dicere: *In nomine tuo*. Hoc orandi artificio reddiderunt efficacem suam orationem fratres Josephi, cum sic eum precarentur: *Pater tuus præcepit nobis antequam moreretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus: Obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum et peccati atque malitiæ, quam exercuerunt in te*, Gen. ult. Idem etiam Christus nos orare docuit in precatione nobis præscripta: *Et dimitte nobis debita nostra*, aliaque in ejus nomine petenda.

Tertio, petere ea tantum, quæ ad salutem nostram faciunt, uti vult S. Augustinus necnon D. Gregorius, hom. XXVII. in evang. ubi ait: *« Quia nomen Filii Jesus est, Jesus autem Salvator vel etiam salutaris dicitur: ille ergo in nomine Salvatoris petit, qui illud petit quod ad veram salutem pertinet. Nam si id quod non expedit, petitur, non in nomine Jesu petitur Pater. Unde et eisdem apostolis adhuc infirmantibus Dominus dicit: Usque modo non petisti quidquam in nomine meo: ac si aperte diceretur: Non petistis in nomine Salvatoris, qui nescitis quærere æternam salutem. »*

Quarto, petere ad laudem et gloriam Christi; omnia enim nostra postulata aliaque opera ad Dei et redemptoris nostri gloriam ultimate tendere debent, ita ut Deum velut datorem, Christum velut impetratorem honorum omnium honorificemus.

II. Quomodo apostoli eoque non petierunt quidquam in Christi nomine? Resp. primo, quia modum illum orandi per Christum mediatorem nunquam adhibuerant, utpote Judæis, quorum pauci mysterium Trinitatis et incarnationis perspicue agnoverunt, incognitum. Ecclesia primum coepit ita semper claudere suas orationes: *Per Dominum nostrum Jesum Christum, etc.* Judæi in suis precibus allegabant tantum merita patrum suorum, Abraham, Isaac, Jacob, hæc non ex ipso fonte qui est Christus, sed ex rivulis tantum a fonte derivatis.

Secundo, quia ut paulo ante audivimus ex Gregorio non petierant quæ ad salutem eorum

spectabant. Sane duo illi Boanerges videntur nescivisse veram salutem consistere in cœlesti beatitudine, Deique contemplatione; regnum Christi temporale et terrenum fore existimabant et in eo primas sedes postulabant: idcirco jure audierunt: *Nescitis quid petatis*, Matth. XX. quasi dicat: *Nihil veri et solidi boni, quod faciat ad salutem æternam, petitis*.

Tertio: *Quia in comparatione rei, quam petere debuistis, pro nihilo habendum est, quod petitis*, inquit S. Augustinus. Sensus primus litteræ magis congruit.

III. Quodnam illud gaudium plenum, quod sequitur orationem? Resp. primo, esse gaudium hujus vitæ, quod sequitur rei impetrationem. Dicitur autem plenum primo, quia magnum. Magna gratia est, impetrasse postulata a rege: multo vero maxima exauditum esse a Deo, hoc enim homini denuntiat Dei benevolentiam et favorem. Secundo, quia ad maximum illud gaudium æternæ felicitatis dirigitur et dirigit ipsum hominem. Gratia enim et cætera Dei donâ gradus sunt ad vitam æternam. Tertio, quia perfectum, utpote non omnino gratuito, sed quodam merito obtentum. Oratio enim non solum impetratoria, sed etiam meritoria est. Quod omnino gratis datur, non tam suaviter et hilariter accipitur, quam quod proprio studio, industria et labore paratur. Cervus a venatore tuo captus non te ita recreat, atque is, quem tu ipse javulo confixisti. Hoc ergo perfectum sanctis gaudium parit: cœlum promeruisse. In Majorica et Minorica insulis Hispaniæ adjacentibus, scribunt olim liberos a teneris assuefactos ut panem a parentibus non prius obtinerent, quam fundam dejecerent e palo; indeque factum esse ut peritissimi fundibularii et robusti viri evaderent. Voluit etiam Deus uti bona superna precibus impetremus, atque ita fundam quasi deiceremus de cœlo; quia hoc nobis majorem gloriam, majus quoque gaudium pariet suo tempore. Eadem ex causa statuit, ut adulti cœlum non solo hæreditatis titulo, ut infantes, adeoque ex dono mero, sed etiam ex justitia meritis suis acquirerent.

IV. Quænam illa hora, qua non in proverbis, sed palam aperte locutus Dominus? Item quæ dies illa, in qua discipuli in nomine ejus petierunt? Resp. esse tempus illud, quo Christus cum discipulis post resurrectionem suam quadraginta dierum spatio versatus est. Etenim ipso resurrectionis suæ die statim incepit explanare Scripturas primo duobus discipulis euntibus in Emmaus, deinde discipulis congregatis: *Tunc aperuit illis sensum*, inquit S. Lucas, c. XXIV. *ut intelligerent Scripturas*. Idque continuavit reliquo tempore: *Per dies quadraginta apparens eis et lo-*

quens de regno Dei, hoc est, de futuro Ecclesiæ statu, institutione, regimine, Scripturarum intellectu, sacramentis, etc. item de regno cœlesti. Hæc omnia clare et aperte eis tradidit, ita ut deinceps alio doctore non egerent. Ex illa informatione fluunt traditiones apostolicæ, de numero, materia et forma sacramentorum et ordinum, in Scriptura non expressorum, de missæ sacrificio, jejuniis quadragesimali, baptismo parvulorum, etc. quæ omnia apostoli non quidem litteris mandarunt (nisi pauca quædam) posteris tamen tradiderunt, haud dubie non tradituri, nisi a Christo accepissent. Et quo alio tempore acceperunt, nisi prædicto, quo palam et manifeste omnia eis ostendit? Nimirum quemadmodum ante mortem testatoris testamentum clausum est, post mortem reseratur, et tunc patefacit divitiis testatoris hæredibus relictas, legata, fundationes ex mente testatoris faciendas: ita ante mortem Christi pleraque fidei mysteria Ecclesiæ tradenda adhuc occulta erant, post mortem voluit Dominus aperire testamentum suum et omnia disponere, quæ ad Ecclesiæ statum pertinent. Prophetarum etiam vaticinia et figuræ Scripturarum prius erant *tenebrosa aqua in nubibus aëris*, Psal. XVII. At ubi aqua illa e nubibus effusa, ubi a Christo post pluviam passionis ejus explanata est, omnibus conspicua fuit, ita ut in ea se et alia omnia contemplari possent.

V. An et quomodo Christus rogat pro nobis Patrem? Resp. ad primum, Christum in cœlo orare pro nobis. Ita enim Joan. XIV. ait ipsemet: *Ego ad Patrem vado, etc. et ego rogabo Patrem et alium Paracletum dabit vobis*. Neque huic adversatur, quod ait in hoc evangelio: *Non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis*. His enim verbis solum indicat, non esse necesse ut pro eis roget: non negat se oraturum. Idem testatur apostolus ad Rom. VIII. inquit: *Qui est ad dextram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*: et ad Hebr. VII. *Semper vivens ad interpellandum pro nobis*. Resp. ad secundum, orare in cœlo Christum, primo, oratione interpretativa, ostendendo scilicet Patri humanam suam naturam propter nos assumptam et vulnere nostri gratia acceptorum, cicatrices ac proinde merita sua ei representando, juxta id apostoli ad Hebr. IX. *Introivit in cœlum ut appareat vultui Dei pro nobis*. Ita explicant communiter patres Gregorius Magnus, Gregorius Nazianzenus, Beda, D. Thomas, etc. Secundo, oratione proprie dicta, saltem mentali, absque externis humilitatis indicibus, uti genuflexione, anxietate, lacrymis, gemitibus, etc. (hæc enim summum gloriæ Regem decere non videntur in cœlo: proinde quod S. Bonaventura, l. de vita

Christi, c. XCVIII. ait Christum ad cœlos elevatum genu flexo Patrem adorasse, pia solum meditatio videtur esse.) Sic enim Scriptura aperte loquitur cum ait, eum rogare et interpellare pro nobis. Quod ita intelligendum, non quod sua oratione denuo mereatur et impetret nobis aliquid, uti fecit in hac vita, in qua omne suum meritum consummavit, omniaque impetranda impetravit, sed quod exigit jus meritis suis debitum et præmium a Patre jam antea impetratum, gratiam et salutem nostram, debita cum reverentia et sub missione ex parte humanitatis suæ, ratione cujus est creatura Deo subjecta. Pater quidem omnia ei dedit in manus, nihilque ei negat, sicque Christus ut homo etiam omnia potest, mediate tamen et dependenter a Deo. Cæterum Ecclesia non solet orare Christum ut pro nobis interpellat, sed ut pro sua auctoritate ipsemet nostri misereatur, et det quæ postulamus, quia attendit ad digniorem Christi naturam, divinam scilicet, ratione cujus auctor simul et largitor est honorum omnium.

VI. Quomodo ait: *Ipsæ Pater amat vos, quia vos me amastis?* Itane prius diligimus Deum, quam diligamur a Deo? Resp. duplici amore diligere nos a Deo, antecedente et consequente seu concomitante. Illo prius diligimur a Deo quam diligamus Deum, quia absque præviis meritis donat nobis gratiam et gloriam: isto vero prius diligimus Deum, quam diligamur a Deo, quia iste amor meretur ut diligat nos Deus; et de hoc loquitur Dominus in proposito, q. d. quia vos me amastis, hinc promeriti estis ut novo amore diligat vos Pater ex merito vestro.

VII. Quomodo exivit a Patre et venit in mundum? Resp. primo, exivisse a Patre, dum ab eo genitus fuit ex æternitate: non ita tamen exisse, ut extra eum sit; sed ut Persona a Patre distincta, in eo tamen manens: secundo, exivisse, dum a Patre missus est: tertio, dum naturam humanam induit, assumens quod prius non habuit: quarto, dum non in suæ divinitatis gloria et majestate, sed in humili, paupere et abjecta forma apparuit.

Venisse autem in mundum dicitur, non secundum motum localem (Deus enim immotus est): sed quia in mundo incarnatus, genitus et versatus est visibiliter per suam humanitatem.

VIII. Quomodo iterum reliquit mundum et ad Patrem ivit? Resp. hoc modo: quia exiit carnem mortalem, fami, frigori, doloribus et morti obnoxiam, induitque immortalem dotibus beatitudinis exornatam, et in ea ad cœlos ascendit, ubi in gloria sua visibilis habitat. Mansit interim in mundo, primo, secundum divinitatem; deinde, secundum humanitatem etiam in ven. eucharistia, velatam tamen speciebus sacramenti; denique, secundum paternam suam protectionem, qua Ecclesiæ suæ adest velut pastor ovili, medicus ægro, gubernator navi, dux exercitui, sol mundo. Hinc S. Augustinus ait: « Sic ad mundum veniens Christus exiit a Patre ut non desereret Patrem, et sic vadit ad Patrem, relicto mundo, ut non deserat mundum. »

IX. Unde collegerunt apostoli Christum omnia scire? Resp. ex eo, quod respondit ad occultam ipsorum cogitationem et intentionem, qua rogare eum volebant, quid esset illud: *Modicum, etc.* Hinc enim collegerunt penetrari ab eo corda sua, adeoque patere illi omnia veluti Deo vero. Indicant hoc sequentibus verbis: *Et non est opus tibi, ut quis te interroget, v. g. quid sit modicum, etc.* tu enim voluntatem etiam ac desiderium nostrum, quo interrogare te volebamus, perspicis. Idcirco: *In hoc credimus, quia a Deo existi, q. d. vel hoc unicum, si alia plura argumenta non haberemus, sufficiat ad persuadendum, te revera Dei Filium esse.* Existimabant ergo discipuli se jam in fide satis fundatos. Verum necdum firmi erant, uti mox insinuat eis Dominus subjiciens: *Modo creditis? Ecce venit hora, et jam venit ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquatis.* Itaque nemo suis viribus nimium præfidat: unusquisque suam salutem cum timore et tremore operetur. Solus Deus novit, quale sit cor nostrum, et quam firmiter fundatum, etc.

AUCTARIUM.

CONCIO I.

RATIO EXORANDI DEUM, CUM TRIBULAMUR.

I. Timendus Deus, dum castigat. — II. Unanimi voce invocandus. — III. Inquirendus auctor flagellationis. — IV. Ejicienda et corrigenda peccata, publica præsertim.

THEMA.

Usque modo non petistis quidquam in nomine meo. Joan. XVI.

Proverbium est Latinis: *Qui nescit orare, eat ad mare.* Videri posset alicui, quod hucusque nondum sciamus orare, siquidem audimus in

hoc evangelio: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis?* Et tamen nos jam per plures annos instamus orationi pro pace et tranquillitate Ecclesiæ rogantes, nec tamen pacem illam adhuc impetravimus; sed videmus in dies novis procellis Ecclesiæ naviculam concuti et jactari. Quæ hujus rei causæ? An fortassis hactenus nondum recte oravimus; ut illud Christi Domini in nos quadret, quod in hodie evangelio audivimus: *Usque modo non petistis quidquam in nomine meo?* q. d. necdum scivistis orare. Quare ut discamus orare, eamus ad mare: eamus ad navigantes, qui in mari periclitantur. Illi sciunt orare periculo edocti, quales reperio imprimis eos, qui fugientem Jonam vectabant in sæva maris tempestate, et præsentissimo naufragii periculo. Illi nos docebunt, quomodo orandum sit, ut conquiescat mare. Et quia hæc septimana orationi destinata est, demus operam, ut vel a nautis tandem aliquando discamus recte orare, et a Deo impetrare, ut Ecclesiæ navicula jactari tandem desinat.

I. *Timuerunt viri, et clamaverunt ad Deum suum.* Timuit unusquisque, ne forte ipse esset hujus tempestatis causa propter offensum Deum suum; unde ei supplices fiebant. Efficax hoc est medium ad placandum Deum, timere et invocare eum, veniamque petere. Cum enim Deus flagellum aliquod nobis immittit, aliud non intendit, quam ut timorem sui nobis inculciat, et ut nos sub ejus manu humiliemus; quemadmodum pater cum iratus filiis rugitum edit, vel virgam aut baculum eis intentat, non aliud querit, quam ut eos timore corripiat, et ad officium cogat. Sic corpora magnanimo satis est prostrasse leonis: *pugna suum hñem, cum jacet hostis habet.* Ubi ergo Deum timere, etque nos prosternere ceperimus, desinet irasci. Itaque enim Mich. VI. dicitur: *Vox Domini ad civitatem (Jerusalem) clamat et salvus erit timentibus nomen tuum, q. d. Deus per me tubali voce torpentes et rebelles Judæos corripit: et qui voce hac perterriti nomen ejus timuerint, salutem consequentur: cæteri fame et gladio peribunt.* Certe quando regi Josiæ allatus fuit liber legis forte repertus, terribiles Dei comminationes continens contra prævaricatores Hebræos, isque coram eo lectus, cor ejus perterruit adeo, ut vestimenta sua scinderet, meruit rex evadere penas illo libro interminatas, uti legimus, IV. Reg. XXII. *Pro eo, quod audisti verba voluminis hujus (ait Dominus per Holdam prophetidem Josiæ) et perterritum est cor tuum, et humiliatus es coram Domino, auditis sermonibus contra locum istum, etc. idcirco colligam te ad patres tuos, et colligeris ad sepulcrum tuum in pace, ut non videant oculi tui omnia mala, quæ inducturus sum*

super locum istum. Sic terrere voluit Niniven prædicatione Jonæ, et quia territa ad penitentiam cucurrit, ei pepercit. Similiter anno 396. minatus est urbi Constantinopolitanæ per os servi sui fidelis, se eam igne cœlestis perditurum. Conversis igitur ad penitentiam luctum civibus, visa est dicto die ignea nubes impendere civitati, non sine odore sulphuris. Quare ad ecclesiam fugere, et plurimi baptismum suscipere, sic abiit nubes. Sed iterum auditur, proximo sabbato perituram urbem. Migrant ergo omnes cum Arcadio imp. in agros. Et rursum apparet fumus ingens supra civitatem. Verum, quia territi ad Deum clamaverunt nihil mali accidit. Sic Aug. de urbis excidio, l. IX. ubi subdit: « Quid dicemus? Utrum ira ista Dei, an potius misericordia fuit? Quis dubitat misericordissimum Patrem corrigere voluisse terrendo, non perdendo ferire; quando nihil hominum, nihil domorum, nihil mœnium tanta impendens præsentia læsit? Prorsus sicut solent manus erigi ad feriendum, et consternato illo, qui feriendus erat, miseratione revocari, ita factum est illi civitati. Sic August. Ad Gades fons est, teste Strab. l. III. et Plin. l. c. XCVII. qui cum mare intumescit, et procellis sævit, decrescit ac subsidit: ita quando Deus nobis irascitur, nihil melius quam se dimittere, et sub ejus manu humiliare, quemadmodum suasit angelus Agar ancillæ quando illa Saram dominam durius se affligentem fugit: *Revertere ad dominam tuam, et humiliare sub manus illius,* Gen. XVI.

II. Simul omnes unanimiter Deum invocant, quod inde apparet, quia cum unus Jonas ad interiora navis descendisset et dormiret, descendit ad eum gubernator navis et dixit ei *Quid tu sopore deprimeris? Surge et invoca Deum tuum, si forte recogitet Deus de nobis, et non pereamus.* Ita monet Joel, c. II. *Vocate cœtum, congregate populum, coadunate senes, congregate parvulos, egredietur sponsus de cubili suo.* Multum potuit postulatio decem fratrum apud Josephum Ægypti principem, nihilominus ubi is audivit superesse eis adhuc fratrem undecimum, voluit ut et ipsum adducerent, si postulata impetrare vellent. Fuit enim is Josepho charissimus, qui frater uterinus, unde et in mensa quinque partibus plus escarum ab eo accepit, Gen. XLIII. Qui autem sunt Deo secundum præsentis sæculi bona charissimi, nisi nobiles, magistratus et divites? Illis enim honores, opes, aliaque plurima sæculi hujus commoda, quæ pauperibus negavit, liberalissime dedit, adeo ut quintuplo aut etiam centuplo plus quam alii acceperint. Jure igitur postulat, ut et hi, et quidem præ cæteris diligenter Deum orent, publicis quoque precibus et supplicationibus intersint. Quis